

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY117

Zuzana Tomášková

391124, Mediální studia a žurnalistika - Psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 1.5.2012

Fakulta sociálních studií MU, 2011/2012

Pro tuto seminární práci jsem si vybrala článek uveřejněný na internetovém portálu OnaDNES: *Trávíte-li hodiny u počítače, hrozí vám vážné deprese* (dále čl.1), který jsem srovnávala s původním výzkumem: *The relationship between excessive Internet use and depression: a questionnaire-based study od 1,319 young people and adults* (dále čl.2) uveřejněným v periodiku Psychopathology.

SHRNUTÍ ČL.1 PARAFRÁZUJÍCÍHO ČL.2

Internetoví surfaři mohou trpět depresemi a existuje rovnítka mezi časem stráveným na internetu a pocitem štěstí – vychází to z výzkumu britských psychologů pod vedením doktorky C. Morrisonové, který byl uskutečněn na 1 319 osobách ve věku 16 – 51 let. Jedinci vyplnili on-line dotazník, který hodnotil úroveň jejich závislosti na internetu a deprese. Bylo zjištěno, že internet je nebezpečnější než hazard, neboť 1,2 % účastníků studie byl zjištěn kompulzivní internetový návyk, zatímco v populaci je na hazardu závislých pouze 0,6 % jedinců. Deprese se může rozvinout u lidí průměrného věku 21 let, kteří na internetu nejčastěji surfují na porno stránkách, stránkách s on-line hrami a sociálních sítích. Není ale jasné, zda jsou depresivní lidé přitahováni k internetu, nebo internet způsobuje deprese. Navíc existuje možnost, že internet vzbuzuje sebevražedné sklony.

SHRNUTÍ STATISTICKÝCH METOD V ČL.2

1319 subjektů z věkové kategorie 16 – 51 let (průměr 21,24; chyba odhadu 0,11; 63 % respondentů byly ženy) vyplnilo on-line dotazníky, přičemž 18 z nich (1,2 %) bylo zahrnuto do skupiny závislých na internetu.

K měření používání internetu a jeho důvodům a zároveň tendencí osob k depresi byl použit on-line dotazník skládající se ze tří částí. The Internet Addiction Test čítající 20 otázek, přičemž za každou otázku respondent získal 1 (= zřídka) až 5 (= vždy) bodů, třídil lidi jako lehce, středně nebo těžce závislé podle počtu bodů na 100 bodové škále (≤ 49 norma, 50-79 středně, 80-100 těžce). The Internet Function Questionnaire měřil, kolik % času stráví subjekt na síti a jakou činností, opět na pěti bodové škále. The Beck Depression Inventory určoval, nakolik účastník sám sebe považuje za depresivního.

Dotazník byl použit pomocí softwaru UCCASS a data byla nahrána do databáze systému SQL. Základní metodou analýzy dat byla analýze korelací, přičemž byla snaha porovnat ve faktoriálové analýze podskupinu závislých na internetu se stejně početnou podskupinou nezávislých, aby byly odhaleny spojitosti mezi závislostí na internetu, depresí a

odlišnými formami online aktivit. Výsledky byly interpretovány v textu, tabulkách a sloupcových grafech.

PROBLEMATIKA STATISTICKÝCH METOD V ČL.2

Mohou zde být další proměnné, které nebyly zahrnuty do výzkumu (např. genetická dispozice). U většího vzorku lidí je snazší zamítnout nulovou hypotézu, přestože je tu jen velmi malý efekt. Rovněž mohly být prezentovány pouze ta porovnání či analýzy, které dosáhly statistické významnosti (Utts, 2003).

Byly použity on-line dotazníky, které byly umístěny na sociálních sítích, což mohlo ovlivnit náhodnost vzorku, protože řada lidí tyto sítě navštěvovat nemusí, nebo dokonce vůbec netuší, že by se do podobného výzkumu mohla takto zapojit. A i tak jsou do výzkumu začleněni pouze ti lidé, kteří byli nakloněni tomu odpovídat. V důsledku není vzorek náhodný a odhadovaná chyba spolehlivá. Rovněž by se dalo zpochybnit, zda si lidé přesně měří čas strávený na internetu určitou činností. Nakonec tu může být problém falešné kauzality.

ÚVAHA

Čl.1 si sice vybírá důležitá fakta z původní studie, ale na roveň k nim staví spíše šokující, čtenáře lákající informace, které byly pouze okrajově zmíněny v čl.2 – např. otázka spojitosti sebevražd a závislosti na internetu (dále ZI), porovnání výskytu závislosti na hazardu a deprese v souvislosti se ZI v populaci.

Dále je zde zmíněna vysoká shoda mezi množstvím času stráveným na internetu a úrovní deprese, což zobecňuje čl.2 a fakticky mu neodpovídá, poněvadž se v něm počítala korelace mezi procentuálním zastoupením aktivit subjektu on-line a jeho tendenci k depresi.

Rovněž v čl.1 došlo k výraznému zkreslení ohledně charakteristiky závislých a majících depresi: „Byly to osoby průměrného věku 21 let, které se na internetu...“ (Svobodová, 2012). Ve skutečnosti 18 lidí detekovaných jako závislých měli v průměru 18,3 let. Navíc v tomto článku není zmíněno, že k depresi související se ZI jsou náchylnější osoby mužského pohlaví. Z čl.1 také jakoby vyplývá, že závislým se může stát i dospělý člověk (článek je totiž určen pro dospělé čtenáře).

Celkově čl.1. vyznívá spíše pesimisticky, přehání závěry původní studie, zobecňuje a zabývá se jinými fakty, než jsou klíčové pro čl.2. Není zde popsána ani metoda ani možné nedostatky čl.2, pouze je v čl.1 zmíněno, že tým Morrisonové bude vztah deprese a závislosti na internetu nadále zkoumat.

LITERATURA

Morrison, C. M., Gore, H. (2009). The Relationship between Excessive Internet Use and Depression: A Questionnaire-Based Study of 1,319 Young People and Adults. *Psychopathology*, 43, 121 – 126.

Svobodová, M. (2012). *Trávíte-li hodiny u počítače, hrozí vám vážné deprese*. Staženo 28.4.2012 z http://ona.idnes.cz/travite-li-hodiny-u-pocitace-hrozi-vam-vazne-deprese-f9o-/vztahy-sex.aspx?c=A100312_093318_psychologie_pet

Utts, J. (2003). What educated Citizen should know about statistics and probability. *The American Statistician*, 57(2), 74-77.

Doplňte prosím úvahu a zredukujte popisný úvod (max. 1000 znaků). Návrhy možných otázek, které je možné si klást, jsou v komentářích.

Práci nepřijímám.

SJ